

MISCELLANEA

Det äldsta lettiska trycket. I Upsala universitetsbibliotek förvaras under signatur 123:291 ett unikt exemplar af en öfversättning till lettiska af Canisius' bekanta »Parvus catechismus catholicorum» eller »Institutiones christianae pietatis», tryckt i Vilna år 1585 hos Daniel Lancicius på föranstaltande af därvarande jesuiter.¹ Det är ett helt litet tryck i 16° om 36 blad, hvaraf det sista är blankt; de sex arken, med sex blad i varje, äro signerade A⁴—F¹. Titeln framgår af omstående reproduktion af titelbladet, där emellertid icke mindre än tre tryckfel finnas: Ehsprestcz för Ehspeestcz, Littourre för Littouwe och expan för exkan. De lettiska orden på titelbladet äro öfverskrifna med latinska (som här dock icke reproducerats). I svensk öfversättning lyder titeln: »Kort lära om den kristna trons hufvudstycken. För okunnigt folk och unga barn. Af herr Peter Canisius, doktor i den heliga skrift. Tryckt i staden Vilna i det litauiska landet af Daniel Lancicius år 1585». Den lilla skriften är häftad dels i ett fragmentariskt pappersblad af en latinsk psalterieupplaga från 1500-talets början, dels i två något beskurna blad på pergament af ett litet latinskt psalterium från senare hälften af 1300-talet. På försättsbladet framför titeln finnes skrifvet troligen med Johannes Botvidis hand »Catechismus Curlandicus». Det är antagligen samma bok, som under titeln »Catechismus catholicus» figurerar bland duodeserna i Botvidis inventarium öfver de i jesuitkollegiet i Riga år 1621 tagna böckerna, hvilka i november 1622 öfverlämnades till Upsala universitet. Den finnes äfven upptagen i Aurivillius' katalog II, s. 309, men först vid den polska bibliotekskommissionens besök i Upsala år 1911 blef den närmare uppmärksammas och finnes beskrifven i de af denna kommission utgifna »Sprawozdanie z poszukiwań w Szewcy» (w Krakowie 1914), s. 280 f. Sedermera har denna för kännedomen om det lettiska språket så viktiga skrift i sin helhet utgifvits och kommenterats af professor E. A. WOLTER i Petersburg.² Professor Wolter har aftryckt hela katekesen i faksimile samt

¹ Här kan erinras om att samma katolska propagandaskrift äfven öfversattes och trycktes på svenska omkr. år 1579 af den bekante jesuitpatern Laurentius Nicolai Norvegus eller Klosterlasse och att af denna upplaga likaledes endast ett exemplar är känt, som nu bevaras i universitetsbiblioteket i Helsingfors (Se *NTBB* 1917, s. 1—11).

² Латышский катехизисъ 1585 года (i: Сборникъ отд. русскаго языка и словесности имп. акад. наукъ, Т. ХСIV, N° 2. Петрогр. 1915).